

NR. NEBEL BØRNEHAVE 0-5 ÅR - MÆLKEVEJEN
EN STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN - MÆLKEVEJEN

RAPPORTEN ER HENTET: 08-06-2022
VARDE KOMMUNE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2018	8
2.1	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	8
2.2	Børnesyn og børneperspektiver	10
2.3	Børns leg	11
2.4	Det brede læringssyn	12
2.5	Samspil og relationer	14
2.6	Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne	15
2.7	Evaluerende pædagogisk praksis	16
2.8	Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse	18
2.9	Sammenhængende overgange	19
3	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	21
3.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	21
3.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	22
4	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	24
4.1	Alsidig personlig udvikling	24
4.2	Social udvikling	26
4.3	Kommunikation og sprog	28
4.4	Krop, sanser og bevægelse	29
4.5	Natur, udeliv og science	31
4.6	Kultur, æstetik og fællesskab	32
5	UDVIKLINGSPLANER	34

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

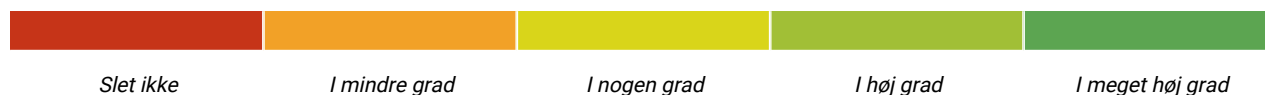
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

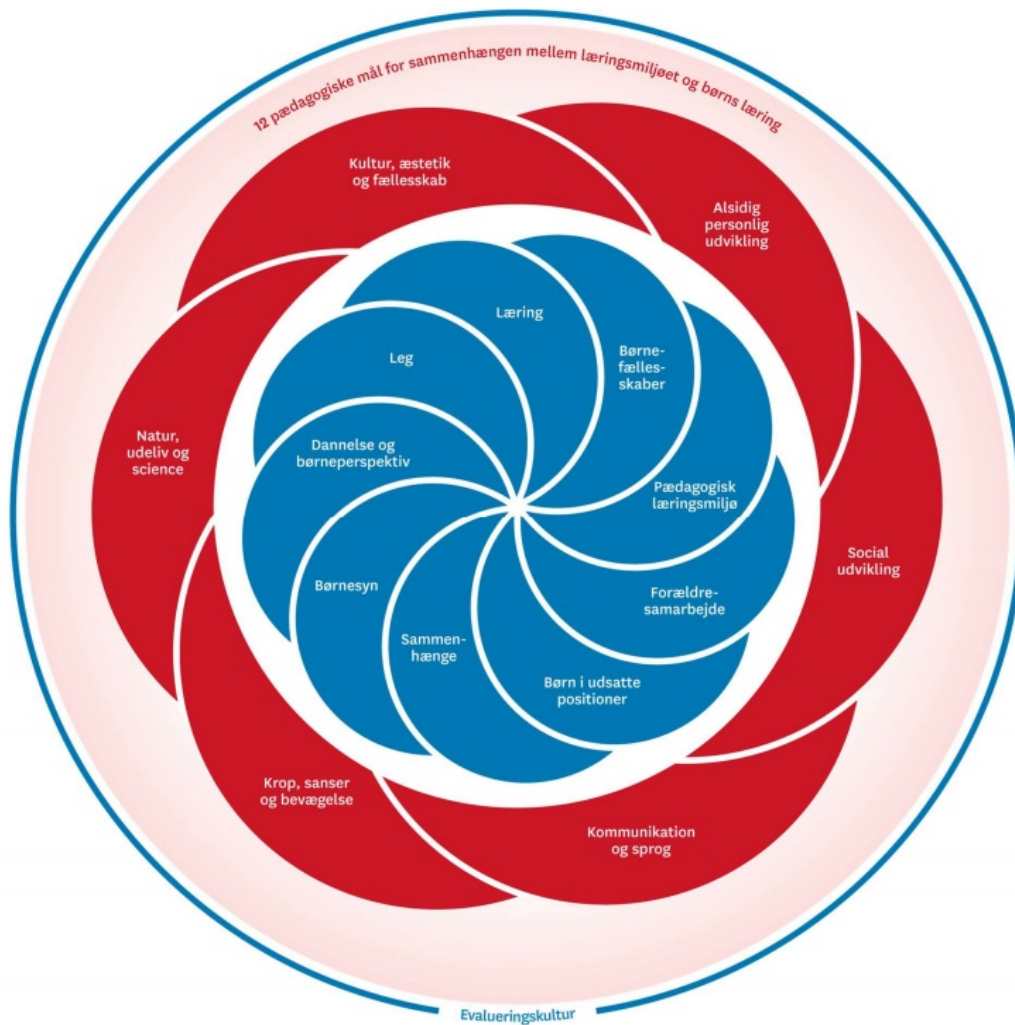
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Børnehaven Mælkevejen

Mælkevejen er et aldersintegreret dagtilbud med plads til 66 børnehavebørn og 12 vuggestuebørn.

I Børnehaven Mælkevejen er børnene aldersindelte i basisgrupper, vuggestuen kaldet Hulen med de yngste børn, i børnehaveafdelingen er de yngste og nye børn kaldet Mariehønsene, en overgangsgruppe med de 4 - 5 årige kaldet Sneglene og en gruppe kommende skolebørn med de ældste kaldet Billerne.

Børnehaven Mælkevejen har 2 store kupierede legepladser med en bred variation af udfoldelsesmuligheder, legepladsen mod syd henvender sig til de 0 - 4 årige børn og legepladsen mod nord de 4 - 5 årige børn. I middagsstunden leger de 3 årige, der ikke sover til middag med på den store legeplads og de leger og relationsdanner på tværs af aldre.

Børnehaven har til den ene side legeplads og til den anden side er tusindkunstner skoven. I tusindkunstner skoven møder børnene en varieret natur, med gode motoriske udfordringer og lader den frie fantasi give næring til legen.

Mælkevejen ligger i gå afstand fra, biblioteket, skolens område, økobase og legepladsen, anlægget og naturen tæt på Mælkevejen. Mælkevejen har i udvalgte uger en bus, den deles med andre institutioner. Bussen bringer os ud i naturen til skov, strand og spændende kulturelle steder/begivenheder.

Arbejdet med de politisk besluttede indsatsområder for dagtilbud i Varde Kommune.

På baggrund af godkendelsen af kvalitetsrapporten for dagtilbud for 2019 og temadrøftelsen om udviklingen på dagtilbudsområdet i juni 2020, har udvalget for Børn og Læring i Varde Kommune udstukket en retning for udviklingen på området med indsatser på 3 opmærksomhedspunkter, som kvalitetsrapporten påviste:

1. Indsatser der skal understøtte drengenes udviklingsmuligheder indenfor de 6 læreplanstemaer.
2. Større sammenhæng i indsatser ift. sprogdudvikling i dagtilbud.
3. Indsatser i indretning og organisering af læringsmiljøer.

Overordnet for Dagtilbuddet Vest viser både fagpersonalets og forældrenes resultatet en tilfredsstillende god trivsel og sundhed både for piger og drenge. Forældrene vurderer drengenes trivsel og sundhed lidt lavere end pigernes.

Vurderingen af drengenes væren en del af fællesskabet er det område, forældrene har vurderet lavest (3,6 ud af 4,0).

Fagpersonalet har ud fra en skala på 0-4 vurderet drengenes trivsel til 3,9 og pigers trivsel til 3,8. Forældrene har vurderet drengenes trivsel til 3,8 og pigers trivsel til 3,9. Ud fra spørgsmål om, hvorvidt børnene er glade for at være i dagtilbuddet, trykke ved de voksne i dagtilbuddet og opleve sig som en del af fællesskabet er forældrenes vurdering lidt lavere for drengene end pigerne.

Fælles tiltag i Dagtilbuddet Vest

1. Indsatser der skal understøtte drengenes udviklingsmuligheder indenfor de 6 læreplanstemaer.

I Dagtilbuddet Vest har vi på et fælles p-møde den 13.9.2021 arbejdet på tværs af afdelingerne omkring "Indsatser der skal understøtte drengenes udviklingsmuligheder indenfor de 6 læreplanstemaer".

I vores fælles refleksioner og drøftelser over indsatser, der kan understøtte drengenes udviklingsmuligheder, har følgende især haft vores opmærksomhed:

Tilbud af aktiviteter med høj og lav arousal.

At følge barnets initiativer og justere læringsrummene efter det, der motiverer drengene (og pigerne).

At give plads og tage initiativ til risikofyldt leg og være i dialog med forældrene om betydningen af denne.

Naturens særlige muligheder for samspil og rum for læring, dannelse af fællesskaber og vilde lege.

At anerkende drengenes og pigernes interesser og følge deres spor ift. fx at være nysgerrige, bruge fantasien, eksperimentere og bruge kroppen i legende læring.

At tilpasse kulturen og rutinerne ift. det, der giver mening i børneperspektivet (drenge og piger).

At reflektere i og over praksis, så vi rammesætter legende læring på en meningsfuld måde – også med udgangspunkt i køn.

2. Større sammenhæng i indsatser ift. sprogudvikling i dagtilbud.

3. Indsatser i indretning og organisering af læringsmiljøer.

I ledelsesteamet i Dagtilbuddet Vest har vi drøftet delresultaterne i kvalitetsrapporten for hele Dagtilbuddet Vest – herunder de fysiske rammer og organisering af pædagogisk praksis. På den måde videndeler og inspirerer vi hinanden på tværs af afdelingerne i Dagtilbuddet Vest.

På et fælles p-møde den 13.9.2021 har vi i grupper på tværs af afdelingerne koblet drenges udviklingsmuligheder indenfor de 6 læreplanstemaer pædagogiske tiltag ud fra børneperspektivet.

Lokale indsatser

Hver afdeling i Dagtilbuddet Vest tager udgangspunkt i resultaterne i den lokale kvalitetsrapport ift. udarbejdelsen af en handleplan på de 3 indsatsområder.

Vores basisrum er let møbleret og nemme, at ændre, vi kan hurtigt skabe plads til bevægelse på gulvet eks. NUSSA. Vi skaber fysiske rammer indendørs i kønsneutrale farver, der inviterer til at være i bevægelse og klatre, bøvle m.m. Vi har udgangspunkt i drenge kulturer og rammesætter, deres ideer, det som rører sig, for lov, at generere nye ideer til legen via. vores legeambassadør udvikler/former omdrejningspunktet og understøtter deres egen interesse i legene.

Vi giver lige muligheder til maskuline/feminine lege med plads til vilde og mere vovede lege. Vi understøtter, at begge køn kan være med i "vilde lege også kaldet drenge lege" og understøtter deres egne interesser/mestring i legen. Legene må gerne eskalere og vi viser vejen gennem legen.

Vi arbejder med kønsneutrale farvesammensætninger i vores indretning og funktioner i rummet der appellerer til både det feminine/maskuline øje.

Når en børnegruppe selv kan organisere legen eks. "maskinstation" og flere er med i legen, bliver den fælles viden om maskinerne til fælles legekoder der former drengekulturen.

I Mælkevejen arbejder vi målrettet på at vi sikrer at alle børn udvikler et sprog som gør dem i stand til at forstå sig selv, hinanden og deres omverden. Vi har sproget med i alt hvad vi gør i løbet af vores dag og indtænker sproget i alle temaerne, vi spejler og benævner med ord børns handlinger.

Vi holder tiden og skaber dialogen i samværet med vores drenge/piger og fastholder flere vip i træning dialogen.

Vi ser sproget som bærende for fordybelse i barnet selv i det umiddelbare møde.

Vi anvender læse-leg, som er et redskab til at få sproget i spil i alle vores aktiviteter gennem hele dagen i et læringsmiljø, som understøtter børnenes brede læring indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Vi planlægger NUSSA inspireret sproglege, hvor turtagning, op og nedregulering indgår i arbejdet med barnets læringsvindue i sprogforståelse.

Vi er opmærksomme på at indrette et læringsmiljø, som inspirerer, styrker og understøtter det enkelte barns sprogtiltagelse.

Vi er bevidste om det æstetiske i forhold til læringsmiljøet igennem vores indregning af læringsmiljøer, og de muligheder vi skaber for børnenes udvikling og leg. Vi har indrettet vores grupperum, med små afskærmet rum/stationer, som giver mulighed for ro og fordybelse i legen og med et særligt fokus på et sproghjørne, som er indrettet med tal, bogstaver, farver, figurer og rim og remser på store tavler, et læringsmateriale som bruges flittigt både i vores samlinger med børnene og som løbende samtaleinspiration i løbet af dagen. Vi inddrager børns perspektiv i indretningen inde såvel som ude og anvender kønsneutrale farver ved indretning af lege/læringsmiljøer.

Vi arbejder bevidst med at mindske forstyrrelser for at fremme fordybelse og relationen. Vi reflekterer over og arbejder aktivt med rummenes og genstandenes muligheder og berettigelse i rummet. Vi ser kritisk på legetøjsmængden i rummene og har fokus på et foranderligt inde miljø. Hos de mindste børn er det især personalets evne til at aflæse børnene, der er afsæt for ændringer og tiltag i det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Nedenfor indgår de overordnede betragtninger pkt. 1-3 i den styrkede læreplans udformning.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2018

Evalueringsinstituttet (EVA) har udgivet Redskab til selvevaluering, som er et redskab der kommer omkring de tematikker, der er i det pædagogiske grundlag. På trods af en mindre divergens mellem navngivningen af tematikkerne i henholdsvis selvevalueringen fra 2018 og det pædagogiske grundlag fra Hovedpublikationen, er selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								
	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	Børnesyn og børneperspektiv	Børns leg	Det brede læringssyn	Samspil og relationer	Børn i udsatte positioner	Evaluerende pædagogisk praksis	Forældresamarbejde	Sammenhængende overgange
16-02-2022	4,3	4,0	4,0	4,0	3,7	4,0	4,3	4,0	4,0
07-02-2021	4,0	4,0	4,3	4,3	4,0	4,7	4,3	4,0	4,3

2.1 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad karakteriserer den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på, og får vi skabt et miljø, der understøtter leg, aktiviteter og rutiner? Hvad fungerer godt/dårligt?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi organiserer vores pædagogiske læringsmiljø på? Hvordan ved vi, om vores antagelser holder stik?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan matcher vores faglige kompetencer vores mål om at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi er fagligt godt klædt på?

Vi møder børn, forældre og hinanden med en nysgerrig og anerkendende tilgang. Vores fokus, som vi konstant har en udviklende tilgang til, er arbejdet med at støtte det enkelte barn og gruppen i deres udvikling. Leg og læring hænger sammen og her er barnets trivsel en afgørende faktor. Vi møder børn, forældre og hinanden med en nysgerrig og anerkendende tilgang.

Legen er fundamentet i børnenes udvikling og læring. Gennem erfaringsdannelse i legen lærer børnene sig selv og den verden som de er en del af bedre at kende. Leg og overskud til at lege er et godt udtryk for det enkelte barns tryghed og velbefindende.

I Børnehaven Mælkevejen har vi løbende fokus på, at læringsmiljøet skal virke inspirerende og indbydende. Vi indretter miljøer, der understøtter leg og læring. Vi indretter legemiljøer, der fremmer barnets udvikling i legen og skaber et stillads for legens muligheder f.eks. rolleleg i et overskueligt miljø. Det lille vuggestuebarn præsenteres f.eks. for forskelligt legetøj, sange m.m. svarende til barnets udviklingsstadiet og den nærmeste zone for udvikling.

Hverdagens rutiner ses som værende vigtige rum for læring og gennem spejling i jævnaldrende er rutinerne væsentlige for at etablere og understøtte relations dannelsen. Den dannelse, der finder sted, er vigtige trædesten forhold til at øge vores børns sociale forståelse og deres færdigheder i det store fællesskab. Rutinerne omhandler forståelse og læren om dagens sammenhænge og mestring af egne færdigheder, den nærmeste udviklingszone og øget selvværd, der er vores pædagogiske udgangspunkt.

Der arrangeres lege med fokus på børns egne ideer og nysgerrighed over for nye ting og relations fremmende lege i deres grundform. Det betyder, at der er perioder hen over dagen, hvor det er den voksne, der ofte sætter legen i gang med børnegruppen. I disse lege ses den voksne som legeambassadør og legens "inklusions ansvarlige."

Vi skaber gode lege/læringsmiljøer, der inviterer til at lege relationelt. Legens form ser vi udspringe fra barnets perspektiv og som i bevægelse og udvikling.

I grupper ser vi det lille fællesskab som en "øvebane" for at kunne agere i det større fællesskab på tværes af grupper.

Vores struktur på dagen:

Vi starter dagen kl. 6.05 i Hulen (vuggestuen) hvor vores forældre afleverer deres børn i rummet og de første børn har en fælles start på dagen.

kl. 6.30 går børnehavebørnene over til Mariehønsenes gruppe lokaler. Legepladserne mod nord og syd åbner kl. 7.30 og der vil der i vinterperioden i stedet blive åbnet i det store fællesrum kl. 7.30. Børnene må frem til kl. 7.30 spise deres medbragte morgenmad. Ligeledes er det muligt, at børnene kan spise af deres medbragte madpakke kl. 9.00. Mellem kl. 9.00 - 12.00 er børnene inddelt i deres basisgrupper med faste voksne. Vi spiser madpakker i tidsrummet 11.00 - 11.30, dette kan variere lidt.

Vi har ugentlige turdage og på disse dage må børnene gerne være klar fra kl. 8.30.

Efter frokost er alle børn på legepladsen, undtagen de børn, som skal sove til middag. Mariehønsene bruger, om formiddagen, den lille legeplads mod syd og deler den med Hulen (vuggestuebørn). Den lille legeplads er indrettet til alderen 0 - 4 år og anvendes primært af vores yngste børn. Over middag er de børn, der ikke skal sove, ude på den store legeplads mod nord, da der er brug for ro på den lille legeplads til de yngste børn, der sover i barnevognene. Samtidig er det muligt at lege med en bredere aldersgruppe af børn og med voksne legeambassadører.

Kl. 14.00 spiser børnene deres medbragte frugt/eftermiddagsmadpakke. I tiden før og efter gruppetiden er legen med legeambassadører i højsæde og der kan også laves enkelte aktiviteter. Vi lukker mandag til torsdag kl. 16.45 og på fredage kl. 16.00.

Vi ønsker at kvalificere et højt fagligt niveau.

Personalet i Vest, herunder Mælkevejen, er fagligt opkvalificeret i at kunne iagttage, justere, kvalificere vores faglige tilgang i forhold til barnet og på denne måde understøtte og skabe tillid samt tryghedsfølelsen hos barnet.

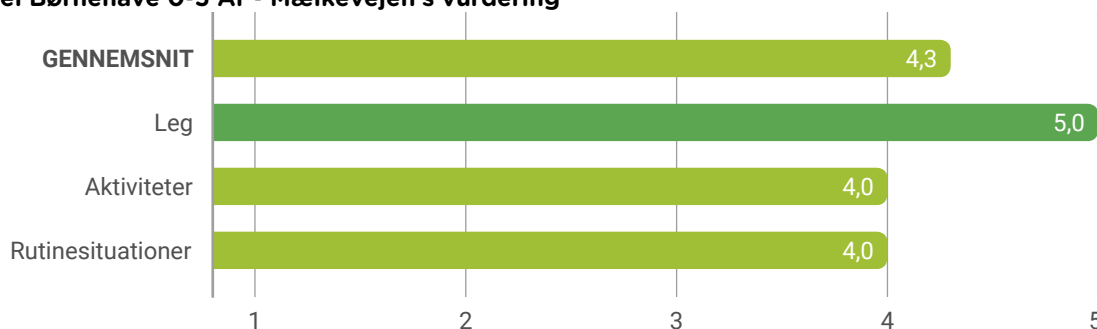
Pædagerne ses, i forhold til dette, som stående reflekterende praktikere, der med grundlag i sine egne iagttagelser, udvikler legen og sammen med børnene og former de fysiske rammer til legens karakter. Vi arbejder i henhold til de 8 samspilstemaer under ICDP. Vi arbejder med Fra Intention Til Handling også kaldet FITH. Her anvender vi læreplanstemaer med ét overordnet emne for hele huset. Huset og vores børns fortællinger afspejler det tema, vi er i færd med og vores børn er med til at forme indholdet samt måden i de enkelte grupper. Mælkevejen har faglig evalueringskultur, der fremmer initiativer og udvikling iblandt børn og voksne.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for følgende typer af situationer?

2.1.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.2 Børnesyn og børneperspektiver

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi med løbende at følge børnenes spor, oplevelser og interesser? Hvad gør vi for at indfange alle børns perspektiver? Er det de samme børn, vi altid får øje på?
- Hvordan arbejder vi regelmæssigt med børnenes feedback fx på personalemøder, som input til vores faglige dialog?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle det pædagogiske læringsmiljø? Hvilke nye indsigter nåede vi frem til? Hvad ændrede vi som resultat af vores indsigter?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør i dag?

Alle børn har medbestemmelse i deres dag i børnehaven. De skal ses og høres på deres egen stemme og deres stemme skal kunne høres/mærkes samt gøre sig gældende i et fællesskab med andre børn og voksne. Som fagpersonale har vi ansvaret for, at børnene ser og mærker meningen med at føle sig set og hørt i fællesskabet. Vi mentaliserer vi med barnet, aflæser kropssproget, mærker stemningen, taler med, ser og hører barnet. Vi spejler og italesætter barnets stemninger med fokus på, at barnet lærer og kan udtrykke egne følelser/behov. Vi understøtter det enkelte barn i at kunne indgå i et fællesskab med fokus på barnets læring i at opnå indflydelse og bruge sin egen stemme. Det betyder at vi ud over de planlagte aktiviteter f.eks. i legen, har en kultur, hvor de andre børn får øje på hinandens forskellige kompetencer og oplever hvordan kompetencerne bringes i spil af det enkelte barn, i et socialt fællesskab.

Forældrenes daglige beskeder til personalet skrives i en digital personale-infobog. På den måde forsøger vi at møde barnet ift. barnets nu og her situation. Vi vidensdeler og reflekterer om nyttig faglig viden, vedr. det enkelte barns færden og børnegruppens forcer/udfordringer på vores personalemøder.

I vores arbejde med at planlægge og evaluerer de pædagogiske forløb, er børnenes stemme vigtig: "Hvad har været spændende at arbejde med, Hvor skal busturen gå hen, Hvad skal gruppen hedde, Hvilken bog skal vi købe" osv. Varde kommune har deltaget i et undervisningsmodul; "Demokrati i børnehøjde", hvor vi i Mælkevejen har fokus på at lytte/understøtte børnenes stemme, samt inddrage dem med deres oplevelse, tanker og ideer til de emner, der skal arbejdes med. Vi skaber et demokrati i børnehøjde, hvor børnene er medbestemmende på det, som vælges og udformer sig i gruppen/aktiviteten og resten af dagen.

I arbejdet med "Fra Intention til Handling" er det børnene, som er inkluderet, der planlægger forløbet og de er ofte initiativtagere til f.eks. hvor de gerne vil hen. Barnet gøres opmærksom på det, som barnet selv har valgt og det, der sker/opleves når barnet, er i færd med det valgte. På denne måde mærker barnet sammenhæng mellem det valgte og det skete. Børnene evaluerer forløbet og deres evaluering bliver inddraget i den kommende planlægning. Børneperspektivet ses som et vigtigt redskab i planlægningen og det videre arbejde med deres tema m.m.

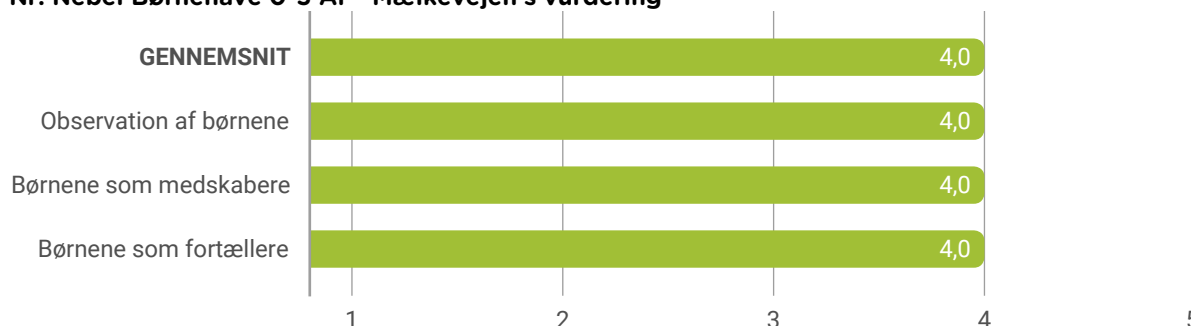

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse forskellige tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?

2.2.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.3 Børns leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan giver vores pædagogiske læringsmiljø børnene mulighed for at bruge deres fantasi og lege?
- Hvad gør vi for at arbejde med børnenes forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan arbejder vi med at understøtte, at alle børn har mulighed for at være med i legen? Er der børn, som vi oplever, står uden for legen, og hvad gør vi ved det?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

Legen ser vi som værende helt grundlæggende for børns læring og tidlige socialisering. Legen er deres måde at tilegne sig viden om verden. Gennem legen bliver fantasien, sproget og de sociale kompetencer blandt andet dannet. Legen er grundlæggende her, hvor barnet opnår en forståelse for hvem de selv er – såvel som den verden de er en del af. Vi har strukturer, der giver mulighed for fordybelse og ting kan gøres på en anden måde i ønsket om at understøtte leg med fordybelse.

I Mælkevejen har vi fokus på, at vores læringsmiljø skal være inspirerende, indbydende og udviklende. Vi udformer vores læringsmiljøer med plads og tid til udfoldelse og fordybelse i en bevægelige ramme. Vi tilstræber miljøer der virker inspirerende, indbydende og udviklende på barnet nærmeste zone.

I gruppetiden, sætter det pædagogiske personale rammerne for formiddagen og skaber rammen for legens/aktivitetens form og indhold. Dette kunne f.eks. være at synge til samling, male flotte billeder eller spille spil. Ofte vil det pædagogiske personale have et pædagogisk mål med den voksenstyrede leg. Gennem den voksenstyrede leg, får børnene mulighed for selv at forme, videreudvikle og skabe nye lege, her ses pædagogen som med udvikler, formidler og inklusionsansvarlig med blik på hele situationen. Pædagogen ses som den ansvarlige, for den gode stemning i rummet og stemningssætter miljøet om børnene i legen.

Uden for gruppetiden skabes børnenes spontane/frie leg. Dette gives der plads til i løbet af hele dagen og anerkendes som et udviklende læringsmiljø, hvor vi oplever at børnene leger videre og udvikler de emner, som vi er i berøring med. Vi er fokuseret på hele situationen, der udspiller sig i og omkring børns leg, børnenes trivsel i legen, at de leger godt sammen og udvikler legen således, at alle har en oplevelse af at være med. Pædagogen afstemmer sin involvering og legen understøttes på denne måde børns erfaring i egen mestring.

Hvis det opleves at der er børn, som står uden for legen, understøtter det pædagogiske personale barnet og indtage

forskellige positioner/roller i legen med børnene. Vi vil i sådanne tilfælde gå foran barnet og finde en rolle til barnet i legen. Vi kan også gøre barnet attraktivt at lege med og fremhæve dets legekompetencer. Vi kan også inddrage flere legematerialer, der understøtter barnet og fremmer inklusion. F.eks. kan vi finde flere togvogne eller landbrugsbiler, hvor flere drenge deler deres erfaring om bilernes funktioner til de andre børn og endnu et barn inkluderes. Pædagogerne igangsætter "simple" fælleslege og lege, der er tilgængelige for alle børn og genkendelige lege som f.eks. Gemmeleg og fangeleg.

Pædagogerne har øje for, at der er en legende tilgang til dagligdagen og man vil derfor også se, at i rutinesituationerne er der afsæt for nye lege. F.eks. når der vaskes hænder, så plaskes der med vandet og leges med sæben eller når man kommer dansende ind på stuen med sin madpakke i hånden.

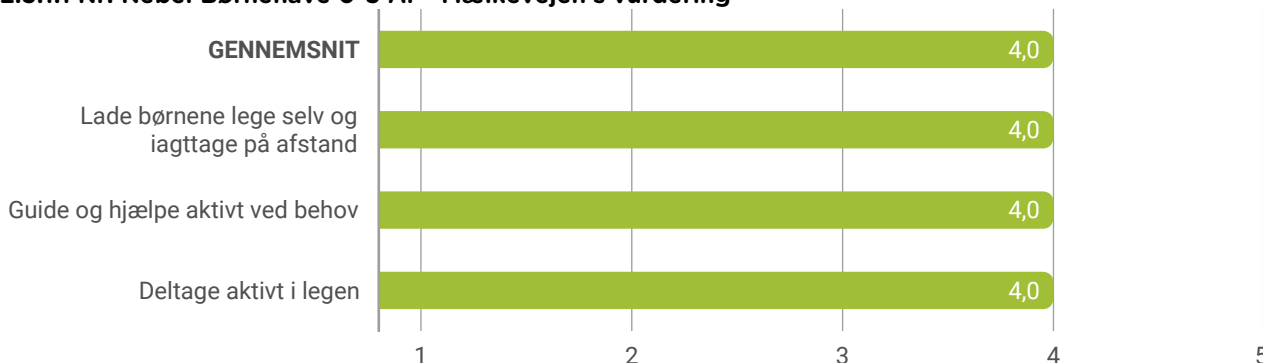
Vi bruger børneperspektivet i såvel evalueringsarbejdet, som i planlægningsfasen af vores aktiviteter og lege. Arbejdet med børneperspektivet ses også i en struktureret form i Intention Til Handlings forløbene.

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad indtager vi disse forskellige roller for at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?

2.3.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.4 Det brede læringssyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- På hvilke måder har vi fokus på læringsprocesser gennem hele dagen (leg, børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter og rutiner)?
- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring? Hvordan kan vi følge og støtte barnets undren og nysgerrighed? Hvordan udfordrer og støtter vi børnene i at få nye ideer og erfaringer med vedholdenhed og gåpåmod?
- Oplever vi, at det er alle børn, der viser deres undren og nysgerrighed ved fx at stille spørgsmål e.l.? Hvad tænker vi om, og hvad gør vi for, de børn, der sjældent giver udtryk for deres undren og nysgerrighed?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i forhold til, hvad børnene får ud af det? Hvordan sikrer vi, at vi kommer hele vejen rundt i forhold til de seks læreplanstemaer?

Legen ser vi som værende helt grundlæggende for børns læring og tidlige socialisering. Legen er deres måde at tilegne sig viden om verden. Gennem legen bliver fantasien, sproget og de sociale kompetencer blandt andet dannet. Legen er grundlæggende her, hvor barnet opnår en forståelse for hvem de selv er – såvel som den verden de er en del af. Vi har strukturer, der giver mulighed for fordybelse og ting kan gøres på en anden måde i ønsket om at understøtte leg med fordybelse.

I Mælkevejen har vi fokus på, at vores læringsmiljø skal være inspirerende, indbydende og udviklende. Vi udformer vores læringsmiljøer med plads og tid til udfoldelse og fordybelse i en bevægelige ramme. Vi tilstræber miljøer der virker inspirerende, indbydende og udviklende på barnet nærmeste zone.

I gruppetiden, sætter det pædagogiske personale rammerne for formiddagen og skaber rammen for legens/aktivitetens form og indhold. Dette kunne f.eks. være at synge til samling, male flotte billeder eller spille spil. Ofte vil det pædagogiske personale have et pædagogisk mål med den voksenstyrede leg. Gennem den voksenstyrede leg, får børnene mulighed for selv at forme, videreudvikle og skabe nye lege, her ses pædagogen som med udvikler, formidler og inklusionsansvarlig med blik på hele situationen. Pædagogen ses som den ansvarlige, for den gode stemning i rummet og stemningssætter miljøet om børnene i legen.

Uden for gruppetiden skabes børnenes spontane/frie leg. Dette gives der plads til i løbet af hele dagen og anerkendes som et udviklende læringsmiljø, hvor vi oplever at børnene leger videre og udvikler de emner, som vi er i berøring med. Vi er fokuseret på hele situationen, der udspiller sig i og omkring børns leg, børnenes trivsel i legen, at de leger godt sammen og udvikler legen således, at alle har en oplevelse af at være med. Pædagogen afstemmer sin involvering og legen understøttes på denne måde børns erfaring i egen mestring.

Hvis det opleves at der er børn, som står uden for legen, understøtter det pædagogiske personale barnet og indtage forskellige positioner/roller i legen med børnene. Vi vil i sådanne tilfælde gå foran barnet og finde en rolle til barnet i legen. Vi kan også gøre barnet attraktivt at lege med og fremhæve dets legekompetencer. Vi kan også inddrage flere legematerialer, der understøtter barnet og fremmer inklusion. F.eks. kan vi finde flere togvogne eller landbrugsbiler, hvor flere drenge deler deres erfaring om bilernes funktioner til de andre børn og endnu et barn inkluderes.

Pædagogerne igangsætter "simple" fælleslege og lege, der er tilgængelige for alle børn og genkendelige lege som f.eks. Gemmeleg og fangeleg.

Pædagogerne har øje for, at der er en legende tilgang til dagligdagen og man vil derfor også se, at i rutinesituationerne er der afsæt for nye lege. F.eks. når der vaskes hænder, så plaskes der med vandet og leges med sæben eller når man kommer dansende ind på stuen med sin madpakke i hånden.

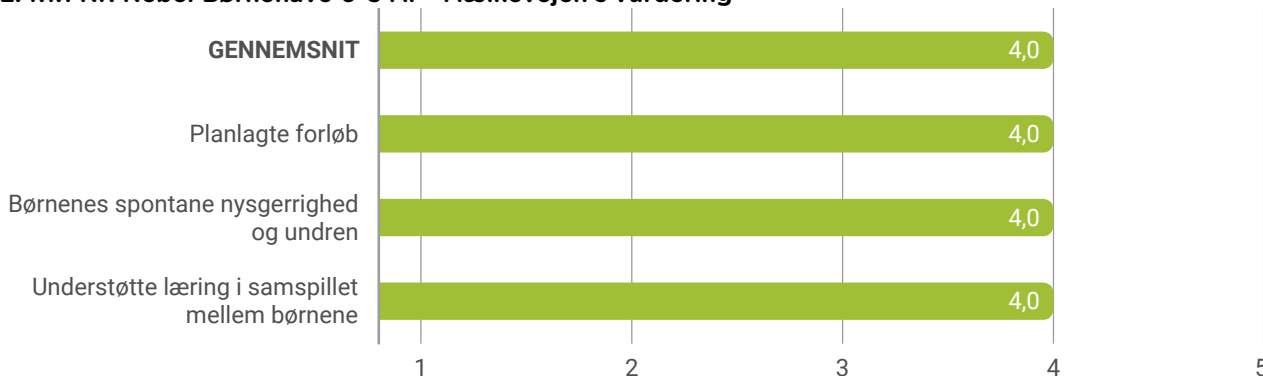
Vi bruger børneperspektivet i såvel evalueringsarbejdet, som i planlægningsfasen af vores aktiviteter og lege. Arbejdet med børneperspektivet ses også i en struktureret form i Intention Til Handlings forløbene.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på hver af disse tilgange, når vi arbejder med brede læringsprocesser? Arbejde med/ud fra...

2.4.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.5 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever et nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen? Hvad skal der til, for at nærvær og fordybelse opstår? Hvad kan vi gøre for at få mere ud af det?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov? Hvad kendetegner de situationer, og hvad kan vi gøre anderledes for at ændre på dem?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer? Hvad oplever vi, er en god kommunikation mellem os og børnene? Har vi fokus på at spørge ind til børnenes oplevelse med åbne spørgsmål som: 'Kan du fortælle mig, hvad der skete?', 'Hvordan kan vi løse det sammen?', 'Hvilke andre ideer kan du komme i tanke om?'
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trygge tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

Alle tilstræber at være nærværende voksne og kommer i øjenhøjde med barnet. Pædagogerne justerer deres interaktion med barnet, alt afhængig af situationen og stemningen. Vores fokus er først og fremmest relationen barn-voksen og barn-barn dvs. at relationen er tryk og tillidsfuld i sin samværsform. Pædagogerne har fokus på at danne gode sociale relationer mellem børnene og forudsigelige venskaber ser vi som nøglen til barnets læring og trivsel. I hverdagens rutinesituationer stimulerer vi børns læring gennem samtaler, der præges af åbne spørgsmål, udforskning og diskussion i hele børnegruppen f.eks. i garderoben hjælper de hinanden, de har faste gå makkere i trafikken eller de dækker bord sammen.

Nogle af vores børn trives bedst ved at være sammen i mindre børnegrupper, imens andre børn trives bedst ved at være sammen med mange.

Børnene har medbestemmelse ift. det, som udspiller sig i div. aktiviteter/situationer. Med udgangspunkt i arbejdet med de 3 læringsrum følger vi vores børns spor og understøtter deres eget initiativ. Vores pædagoger bestræber sig på, at børnene erfarer en vekselvirkning mellem det at lære noget nyt og selv at blive inspireret. Vores børn kan derefter bringe det ind i legen bagefter og skabe læring og forståelse hvor egne erfaringer afprøves eks. i leg med andre børn. Pædagogerne er synlige legeambasadorer og skaber fælles aktiviteter, med let adgang for alle børn f.eks. sanglege, hvor sangen har en understøttende virkning for legens regler.

Vores børn er med til at forme deres dag og vi forstørrer deres egne valg i ønsket om gode demokratiske erfaringsdannelser. Pædagogerne har fokus på børneperspektivet og skaber trygge processer for det enkelte barn, hvor barnet bruger sin stemme i fællesskabet. Vi inddrager f.eks. børnene i beslutninger om, hvilket nyt legetøj man skal købe på stuen. I lege som rollelege understøtter vi og lader børnene styre legen og undervejs spørge ind til deres roller og f.eks. hvordan rollerne i legen fordeles. Vi opstiller valg og inddrager børnene i det og lader bl.a. mindre børnegrupper løse det

Børns forskelligheder er en væsentlig faktor i vores tilpasning af aktiviteter og legen. Vi sikrer en praksis, der understøtter børns forskellige udtryksformer, inddrager børnenes perspektiv og giver dem medbestemmelse. Vi understøtter det gode samspil og børnenes fordybelse ved efterfølgende, at spørge ind til legen og deres erfaringer. Det er et succeskriterie, når vi kan se at vores temaer og aktiviteter har sat spor hos børnene og de fortæller om emnet hjemme og på denne måde inddrager familien i deres dag. Børnenes fortællinger forstørrer dem i familiens fællesskab og styrker deres selvværd.

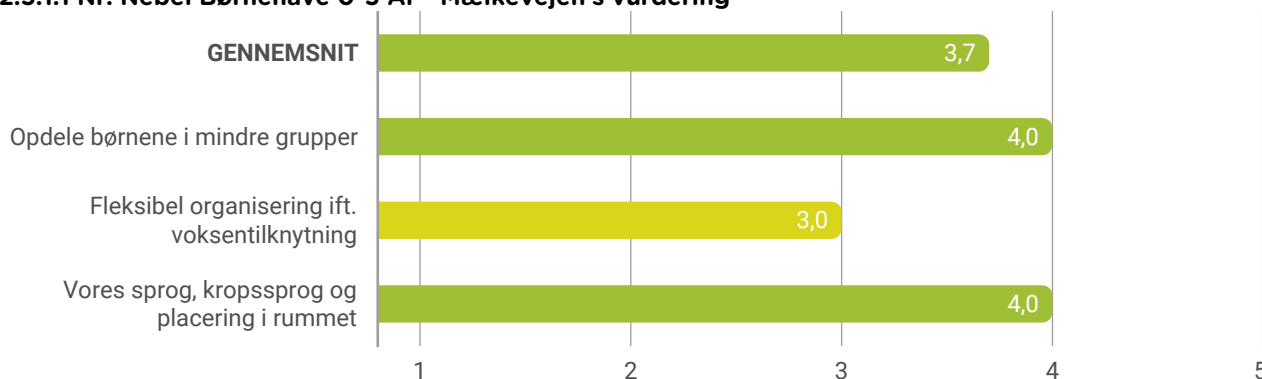

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad har vi fokus på disse tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

2.5.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.6 Børn i udsatte positioner og alle børns deltagelse i børnefællesskaberne

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilken pædagogisk tilgang arbejder vi ud fra for at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab? Hvordan er der forskel på vores praksis i forhold til forskellige aldersgrupper?
- Hvordan vurderer vi alle børnenes muligheder for at udvikle sig og få nye relationer? Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge og have gode relationer?
- I hvilket omfang har vi faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø? Hvordan sikrer vi, at vi også har blik for og inddrager de børn, der fx ikke selv henvender sig og ikke deltager aktivt i lege og aktiviteter?
- Når vi ser på vores praksis den seneste måned, hvornår er det så lykkedes os at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i fællesskabet? I hvilke situationer lykkedes det ikke - og hvorfor?

I Mælkevejen arbejder vi ud fra en udviklingstøttende kontakt. Vi møder børnene med en anerkendende tilgang ved at se/høre barnet med udgangspunkt i, at alle børn er en del af et socialt fællesskab og har noget at bidrage med. Vi går foran som legeambasadører og stemningssætter legen. Pædagogen er meget sporende for barnet/børnene og stilladserer deres ramme for legen samt skærmer deres leg fra forstyrrelser og destruktive impulser. Vi igangsætter dyrelege og skaber fælles læring om dyrene og legaliserer en perifer f.eks. tiger i legen og barnet er hermed en del af legen.

Vi skaber lege mellem børn, der deler nærmeste zone for udvikling og målretter legen til gruppen f.eks. at lege med landbrugsbiler og temaet høst. Vi tilstræber at dele børnene i mindre grupper i løbet af dagen og dermed give mulighed for at barnet kan være deltagende i et mere afgrænset fællesskab, hvor der er plads, nærvær og andre muligheder for at indgå i sociale relationer.

Barnet mødes som værende ressourcefuld og vi forstørre og understøtter det som lykkes for barnet. Vi ser og møder vores børn med et resourcesyn og personalet har fælles refleksionsmøder med faglig ekstern sparring, som er med til at bibeholde og nuancere perspektivet i mødet med barnet. Vi har både planlagte og impulsive aktiviteter med udgangspunkt i f.eks. motorik, sprog, socialt og som er alsidige samt er med til at støtte og underbygge børnenes forskellige ressourcer. Vi leger fælleslege og inviterer ind til aktiviteter, læsning m.m. I arbejdet med børn, der ekskluderer sig selv, understøtter vi barnets færdigheder og benævner deres handlinger. Vi har inklusion for øje, når barnet igen kan mestre et større fællesskab. Vi danner mindre fællesskaber, der øger sårbare børns muligheder for at indgå i

fællesskabet eller have en mere perifer rolle i fællesskabet.

Vi igangsætter "Tidlig indsatsforløb" i samarbejdet med vores samarbejdspartnere som er: psykolog, tale/høre konsulent, familiekonsulent og andre relevante fagpersoner. Vi arbejder ud fra individuelle handleplaner, som er med til at sikre, at vi har en fælles opgave i, at barnet kommer til nye zoner i sin udvikling. I arbejdet med at implementere handleplaner for udsatte børn afholder vi fælles refleksionsmøder med eksterne fagpersoner f.eks. psykolog og tale/høre konsulent.

Vi følger barnets initiativer og understøtter initiativet samt handlinger med inklusion for øje. Vi sikrer at vores handleplaner er opdaterede og læst af pædagoger, som er i kontakt med barnet og børnegruppen.

Børneperspektivet er grundlag for et pædagogisk fokus, når vi understøtter barnets interesse og erfaringsdannelse med en empatisk tilgang. Vi understøtter deltagelse i fælleslege og aktiviteter med respekt for barnets ressourcer.

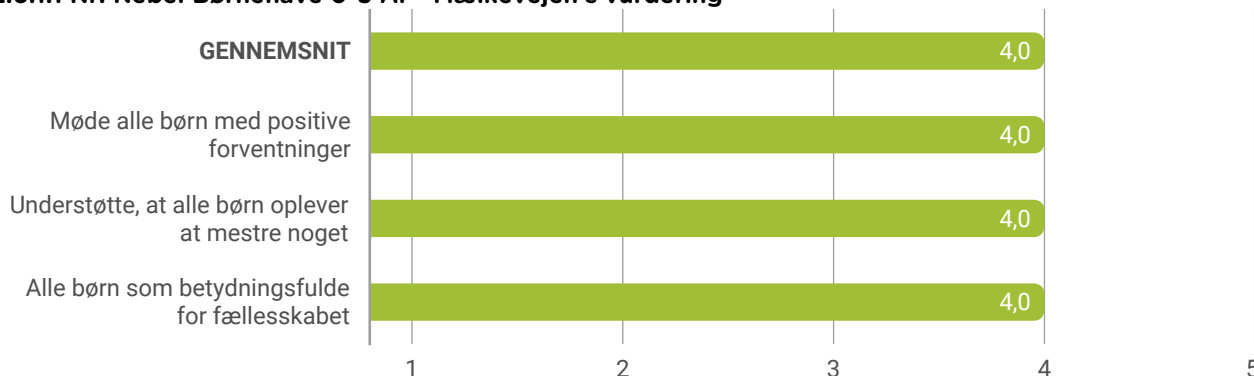
Vi opfordrer til, at vores forældres børn leger sammen privat og understøtter relationsdannelse ved at formidle kontakten til barnets forældre og anbefale legeaftaler privat.

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?

2.6.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.7 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan undersøger og evaluerer vi de pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse? Har vi fastsat et fokus eller formål med vores løbende evaluering af pædagogiske læringsmiljø? Hvor står vi stærkt/svagt? Hvordan oplever vi, at vi fagligt set er klædt på til at evaluere og undersøge?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk? Hvordan definerer vi "systematisk"?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for blot aktiviteterne eller blot på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering, til at justere vores pædagogiske læringsmiljø? Hvornår har en konkret evaluering senest givet ny indsigt i børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse, der har ført til ændring i vores praksis?

Igennem hele dagen i daginstitutionen og i vores daglige rutiner evaluerer vi løbende på vores egen praksis og justerer os i forhold til barnets udviklingszoner. Når vores rutiner løbende revideres i situationen, skaber det en pædagogisk praksis, hvor vi har barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse for øje.

I arbejdet med "Fra Intention Til Handling", er det pædagogiske personale struktureret i vores refleksioner. I disse FITH-

forløb arbejdes der med en bevisliggørelse på, at vores faglige refleksioner danner grundlag for de justeringer, som fremmer børnenes læring og trivsel. Forløbene beskrives i en SMTTE-model, som synliggøres for forældre gennem AULA.

En stor del af vores evalueringsarbejde i FITH, forefindes i et system kaldet Hjernen & Hjertet. Her arbejdes der med dokumentation og udvikling af arbejdet med FITH og barnet. Forældrene indgår også aktivt i at tegne et billede af deres barns ordforråd mv. Når barnet starter i børnehaven, vil der være en tremåneders-samtale, hvor disse ting drøftes mellem det pædagogiske personale og forældre. Ligeledes vil der være en samtale, inden barnet skal starte i skole.

Vi laver børne-interviews under forløbet med FITH. Disse udsagn indskrives i vores SMTTE-model, som sættes på AULA, således, at vores forældre kan læse deres børns perspektiver. Når forløbet er afsluttet, udformer det pædagogiske personale det næste forløb med afsæt i udsagnene fra forrige FITH-forløb. Forløbene planlægges i forhold til de 6 læreplanstemaer, som alle skal være berørt i løbet af et institutionsår. På den måde understøttes struktur og faglig refleksion. Gennem den systematiske evaluering kan vi få et nyt blik på den pædagogiske praksis og en ny samt brugbar viden om hvordan børnene oplever læringsmiljøets muligheder og begrænsninger.

Gennem vores evaluerende praksis og dokumentation, skabes der en ny viden, som bidrager til at udvikle kvaliteten af den pædagogiske faglighed i Mælkevejen. Vi skaber på denne måde de bedste forudsætninger for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi ønsker at opnå en uenighedskultur i vores personalesamarbejde, som sikrer "de stående praktikere i deres refleksioner", så lege- og læringsmiljøet hele tiden tilpasses børnenes lege og læring. Når vi arbejder med evalueringskulturen på sådan en måde, er vi både åbne og kritiske overfor os selv og andre kollegaer. Vi tør udfordre hinandens praksis, perspektiver og de ting som vi "plejer". Vi er ikke bange for at stille spørgsmål og tage stilling til andres praksisser – dette for at sikre en høj faglighed. Vi arbejder med mesterlære, hvor situationen udfoldes og situeret læring finder sted. Vi benytter sparring med eksterne samarbejdspartner, såsom psykolog og socialrådgiver.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad er vi opmærksomme på følgende dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?

2.7.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.8 Forældresamarbejde om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan samarbejder og kommunikerer vi i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvilke rammer og regler har vi for forældresamarbejde? (Det gælder både de overordnede rammer og den konkrete håndtering i hverdagene. Er det fx ok at afbryde en aktivitet med børnene, hvis en forælder har brug for en snak?)
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning? Inddrager vi synspunkter og viden fra forældrene?

Vi samarbejder med forældrebestyrelsen om principper og konkrete elementer til brug i den pædagogiske hverdag, såsom udarbejdelse af kostpolitik og vi afholder forskellige arrangementer i forhold til årets gang, forældrerådet, har nogle arrangementer i huset og på legepladsen. Forældrerådet ses som forældrerepræsentanter og et bindeled i samarbejde med daglig ledere.

Vores forældresamarbejde har til formål, at understøtte og sikre en fælles forståelsesramme for barnets trivsel, udvikling og dannelse. Intentionen er altid at etablere et gensidigt og respektfuldt samarbejde med vores forældre, hvor vi justerer samarbejdet og har plads til de forskelligheder vi ser i vores familier. Vi prioriterer et tæt samarbejde med forældrene, hvor praksisfortællinger danner et billede af barnets trivsel og færden i institutionen. Vi prioriterer det tætte forældresamarbejde og vi anvender praksisfortællinger og daglig dokumentation gennem AULA og gøre os synlige i samarbejdet. For os er det vigtigt at få fortalt de gode historier, der synliggør barnets mestring og skabe en, for forældre, synlig dokumentation af barnets dag/uge. I huset ses forældrene som vigtige parter i arbejdet med barnets helheder og sammenhænge i barnets dag og uge f.eks. barnets sengetider, spiser barnet nok m.m. Barnets trivsel, udvikling og dannelse kan med en fælles opmærksomhed justeres i den pædagogiske praksis. Det kan også være pædagogiske handleplaner og understøtte barnets nærmeste zone og hermed understøtte barnets udvikling.

Vi arbejder med chancelighed og sikrer at børns muligheder skabes i situationen, i lighed med andre børn. Vi har ekstra tøj, sko og mad i tilfælde af, at et barn har behov for dette.

Vi afstemmer gensidige forventninger i forhold til både det individuelle og det mere generelle med forældrene. Vi vægter forældresamarbejdet højt og holder en opstartssamtale og derefter en overgangssamtale inden skolestart. Vi planlægger ekstra samtaler ved behov og laver kortere opfølgende samtaler vedr. barnet.

Vores børn med særlig indsats har halvårslige forældresamtaler og med et tæt samarbejde i hverdagen. Vi ser hele familiens trivsel som værende vigtig for barnet og ser barnets trivsel som en helhed, dvs. at vi inddrager forældrene ved et behov dette. Familier med udfordringer tilbydes samtaler og vi giver gerne værktøjer til at understøtte barnet og vores familier. Vi afholder et møde med forældre til børn med særlige behov og bruger faglig sparring (jvf. afsnittet om børn i udsatte positioner).

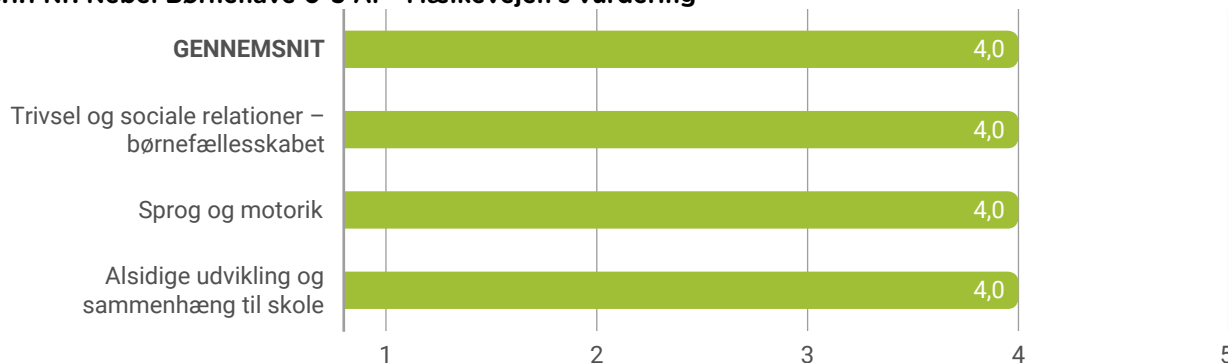

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse dimensioner? Styrke barnets...

2.8.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

2.9 Sammenhængende overgange

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi ud fra læreplanen for at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole og SFO/fritidshjem?
- Hvordan arbejder vi med en tryk overgang til det næste tilbud? Fx aktiviteter som at besøge det nye sted, tæt dialog med fagprofessionelle fra andre tilbud, arbejde med overgangsobjekter o.l.
- Oplever vi, at vi har et fælles værdisæt med det andet dagtilbud eller skole og SFO/fritidshjem? Er vi enige om, hvad der skal til fra begge parter for at skabe en sammenhængende overgang?
- Hvad ved vi om dagplejerens/sundhedsplejerskens/pædagogens/lærerens faglighed og daglige praksis? Hvordan kan vi blive klogere på det, og hvordan kan den viden bidrage til at skabe sammenhæng?

I Mælkevejen er vi en aldersopdelte daginstitution, dvs. at vores gruppetider om formiddagen, har særlig fokus på at skabe sigende læringsmiljøer for den enkelte aldersgruppe og deres nærmeste udviklingszone. For de mindste i børnehaven, kan dette være den trygge opstart, mens der for de ældste er større fokus på skoleparathed. Over middag, samles alle aldre på den store legeplads, her er der mulighed for mestre lære og relationer på tværs af aldersgrupperne. Vi vægter den gode overgangen mellem dagpleje/vuggestue, børnehavegrupper og skole, højt. Vi oplever at børne vokser, ved at være i de aldersopdelte grupper om formiddagen og at de aldersblandede eftermiddage, skaber en tryghed, når børnene skal i nye grupper.

For at sikre en god overgang mellem dagplejen og børnehaven, aftales der altid et overleveringsmøde i dagplejerens hjem, hvor pædagog, dagplejer og forældre deltager. Her får pædagogen, dannet sig et billede af, hvad barnet har af kompetencer og hvad barnet har brug for støtte til. Der aftales desuden et besøg i dagtilbuddet, hvor både barn og forældre deltager, her gives en rundvisning og praktiske informationer, samt evt. spørgsmål fra forældrene omkring opstart, har særlig fokus. Vi vægter en stille opstart, derfor anbefaler vi, at de første dage er korte, og vi forventer at forældrene er med de første dage. Aftalen for et for besøg laves mellem gruppepædagog og forældre.

For at skabe en god overgangen fra vuggestuen til børnehaven, er der et tæt samarbejde med vuggestuen og den yngste børnehave gruppe. Den yngste gruppe og vuggestuen benytter den samme legeplads om formiddagen, hvilket skaber genkendelighed og relationer på tværs af vuggestuen og børnehavegruppen. Vuggestuens ældste børn, sover også til middag med børnehavens børn. Der skabes en glidende overgang mellem vuggestuen og børnehaven, ved at de ældste børn i vuggestuen på daglig basis er på besøg i børnehaven, de deltager i samlings og evt. madpakkespisning. Vuggestuens forældre og børn, får samme tilbud som hos dagplejen, der vil derfor være et overleveringsmøde, hvis

dette findes nødvendigt, samt et for besøg i børnehaven. Forældre og børn i vuggestuen, vil dog være kendte med det meste personale i børnehaven, da vi har et tæt samarbejde på tværs, bl.a. åbner og lukker vi sammen og hjælper ved evt. sygdom eller ferie.

Overgangen mellem de yngste (3år) og mellemste (4år) børn, sker løbende. Der vurderes i samarbejde med gruppepædagogerne, hvilke børn der er klar til at komme i en ældre gruppe. For at skabe en tryk overgang, kommer børne på besøg og leger med om morgenen, samt deltager på legepladsen om eftermiddagen. På den måde er det kendte voksne der tager imod børnene når de flytter gruppe. Forældrene informeres og gøres opmærksom på en kommende gruppe flytning, samt hvilket personale der er tilknyttet. Forældrene er altid velkomne, til en uformel snak om den kommende gruppeflytning. Desuden vil der være et overleveringsmøde mellem gruppepædagogen fra den yngste og den mellemste gruppe, for at klarlægge hvilke kompetencer og evt. udfordringer barnet har.

I forhold til overgang fra Mælkevejen til den lokale skole Blåbjerg-skolen, bliver der planlagt besøg hen over året på skolen og på Økobasen. Her møder børnene deres kommende klasselærer, samt en SFO-pædagog, for at skabe en tryk overgang. Skolens lærer og pædagog får desuden et indblik i trivsel og relationerne i børnegruppen og det enkelt barn, mens børnene får et indblik i hvordan det er at gå i skole. Der planlægges desuden min. 2 møder mellem skole og dagtilbud, et hvor der opfordres til at børnehaven arbejder med et særligt emne, som de kan fortsætte i skolen, dette gøres for at skabe genkendelighed. Andet møde er hvor hvert barn overleveres til skolen. Der kan være særlig møde i forhold til overlevering, hvor der er behov for forældre deltagelse. Vi som dagtilbud, deltager også ved et informationsmøde til de kommende skolebørns forældre. Når børnene har gået i børnehaveklasse i ca. 1-2 måneder, kommer deres gruppepædagog og besøger skolen.

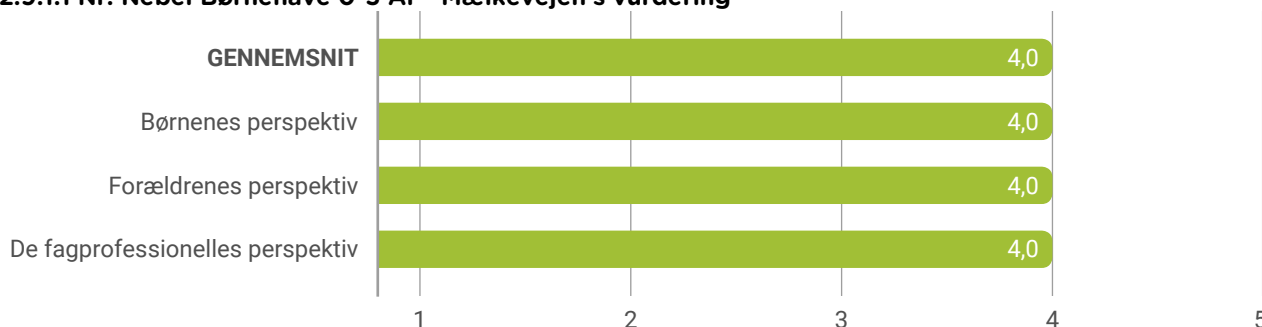
Vi har et godt samarbejde med sundhedsplejersken. I det samarbejde har vi mulighed for at få en særlig viden om et barn, der har særlig udfordringer i forhold til helbred, søvn eller lign. Forældrene eller børnehaven der har en bekymring for barnets helbredsmæssige tilstand, har man mulighed for at drøfte barnets sundhed med den tilknyttede sundhedsplejersken og få råd og guidning i hvordan vi støtter barnet bedst mulig i dagtilbuddet.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad inddrager vi disse perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?

2.9.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

3 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Børnehaven Mælkevejen er lokalt repræsenteret af vores forældreråd, de informeres om vores pædagogiske retning og intentioner med den styrkede læreplan. Forældrerådet inddrages i vores årshjul og det som rør sig i institutionen. Desuden er der repræsentanter fra Mælkevejen, der deltager i bestyrelsen og området MED-udvalg, udvalget står for godkendelse af de pædagogiske læreplaner i Vest.

Vi bruger vores lokalområde så meget, som vi kan. Vi pakker gerne turrysækkene og enten med eller uden madpakker går vi på opdagelse i vores område. Vi har et samarbejde med skolen om brug af Økobasen 1 gang i ugen, denne bliver ofte brugt af særligt de ældste børn, da det er en lidt længere gåtur. På økobasen er der brænde, så vi kan lave bål og der er masser af skov med mulighed for at udfordre sig selv motorisk.

Vores børnehave er placeret tæt på skov, å, eng og marker hvilket er til stor glæde for de mindste såvel de ældste i børnehaven. Lige uden for vores dør har vi mulighed for at bygge huler, se på køer eller gå på opdagelse i den alsidig natur. Vi har mulighed for at følge årets gang på helt tæt hold. Vi kan se markerne blive pløjet, sået og høstet og vi kan se hvordan årstiderne ændre skovens træer og de sanseindtryk vi kan få her. Vi har mulighed for at eksperimentere og udfordre os selv kropsligt, socialt og kognitivt, igennem de forskellige oplevelser og muligheder, der kan findes i vores lokalområde. Vi benytter os af byens gode legepladser, anlægget og hoppepuderne hvor leg, motorik, det sociale og kulturelle i særlig grad udvikles.

Vi kører med vores egen bus til bl.a. museer, børnebesøg, legepladser, strande m.m. her lærer børnene f.eks. at vi er stille på museum, men at vi kan være vilde i Ballonparken. Vi har mulighed for at benytte bussen 4-6 gange om året, hvor vi kan bruge den en uge ad gangen. Når vi har bussen, får alle aldersgrupper mulighed for at tage ud af huset og det prioriteres, at alle børn kommer afsted.

Vi har et godt samarbejde med byen. Vi har bl.a. en støtteforening, kaldet børnehavens venner, der hjælper med midler til hele eller delvise projekter f.eks. hvis vi har et ønske om fornyelse eller fælles ture ud af huset. Samtidig arrangerer børnehavens venner forskellige arrangementer hvor der samles penge ind til fremtidige ønsker. Børnehavens venner afholder hvert år en julefrokost for børnene, hvor der bestilles mad ude fra og hele børnehaven kan få en hyggelig social juledag sammen. Vi besøger også kirken ved juletid, hvor der traditionelt opføres krybbespil.

Fra forældre og lokale forretninger, modtager vi ting, som vi bl.a. kan bruge til kreative aktiviteter, f.eks. en hele pose stofprøver fra en gardinforretning og denne kan børnene få tryllet om til smykker, malerier og meget andet. Vi oplever generelt en stor opbakning fra byen, der enten igennem børnehavens venner eller på eget initiativ bakker op om vores børnehave, hvilket vi sætter stor pris på.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vores to legepladser mod syd og nord arbejder vi med, at bevare et æstetisk fokus på, som legepladserne gerne skal bevare den megen natur, neutrale farver og jordfarver. Vi udvikler legepladserne i et rum-inddelt forløb i et ønske om, at styrke legepladsernes pædagogik.

Vi har forsøgt at gøre legepladsen, så naturtro som mulig. Der er større kuperede græsområde, som giver store udfordringer specielt for de børn, der lige har lært at gå. Vi har et fysisk børnemiljø med mange muligheder, hvor det er vigtigt for os, at børnene har mulighed for at udfolde sig på egne initiativer.

På alle stuer er intentionen, at vi kan skabe små rum i rummet, der tilgodeser den nuværende børnegruppens behov. Vi har fokus på, at vi fordeler os ud i alle de gode inde- og uderum vi har, så der er mere ro til nærvær, leg og fordybelse. Vi har mindre basisgrupper for årgang 2017 - 2018 i ønsket om at fremme trivslen for de mere udsatte børn. Vi er bevidste om det æstetiske i forhold til læringsmiljøet igennem vores indregning af læringsmiljøer, og de muligheder vi skaber for børnenes udvikling og leg.

Vi bruger Aula til at udstille børnenes kreationer, samt fremvise billeder fra vores pædagogiske aktiviteter og ture ud af huset, dette har fundet denne form grundet den nye GDPR. lovgivning.

Værkstedet på legepladsen bliver også brugt til en mindre gruppe børn. Om eftermiddagen har vi ligeledes aktiviteter i værkstedet. Træværkstedet er et populært sted for flere børn og vi ønsker at indrette det som et mere groft værksted.

Vi tilbyder et varieret, æstetisk og inspirerende inde- og udemiljø, der skaber mulighed for forskellige lege og læringsmiljøer og aktiviteter i både bevægelse, ro og fordybelse. Vi inddrager børns perspektiv i indretningen inde såvel som ude.

Vi arbejder bevidst med at mindske forstyrrelser for at fremme fordybelse og relationen. Vi reflekterer over og arbejder aktivt med rummenes og genstandenes muligheder og berettigelse i rummet. Vi ser kritisk på legetøjsmængden i rummene og har fokus på et foranderligt inde miljø.

Hos de mindste børn er det især personalets evne til at aflæse børnene, der er afsæt for ændringer og tiltag i det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

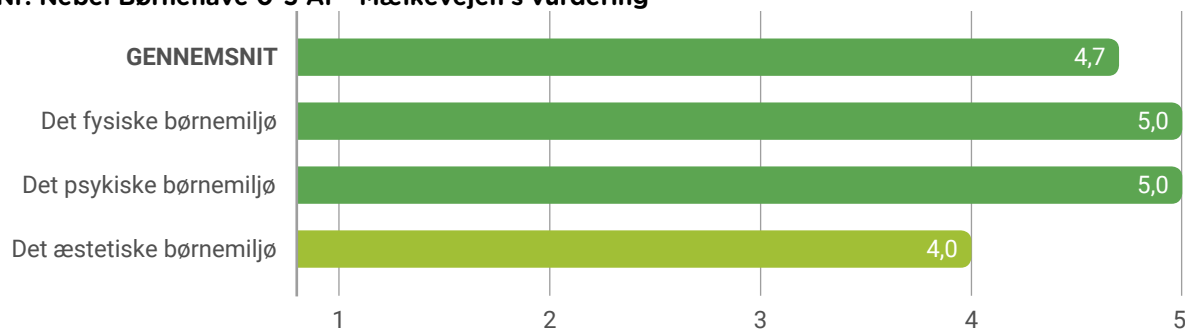

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?

3.2.1.1 Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen's vurdering

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

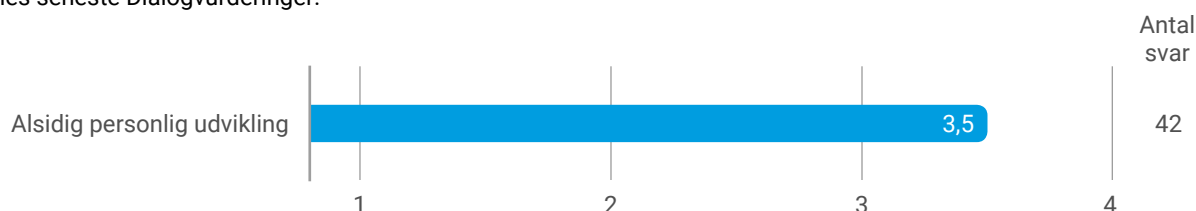
4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Pædagogens roller er at forstørre, at det har værdi når vi ser og hører hinanden og børn lytter til hinanden. Vi har en anerkendende, omsorgsfuld og positiv tilgang til barnet der opbygger tillid og en forventning om at kunne finde tryghed og støtte fra vi voksne. De erfaringer med samspil barnet gør sig, lagres og bliver trukket frem, når barnet står i en lignende situation. Vi spejler børnenes nye handlinger og fremmer personligheds dannelse og barnets selvforståelse

gradvis. I børnehaveperioden er et tæt følelsesmæssigt samspil med betydningsfulde voksne afgørende for barnets udvikling og trivsel. De udvikler og afprøver ny viden og nye færdigheder i et samspil med andre børn og voksne. Vi understøtter barnet i sin udvikling af sin personlighed gennem de erfaringer, det gør sig i et samspil med andre. Vi arbejder empatisk gennem indlevelse og spejling af barnets fornemmelse af egne følelser og samtidig legaliserer andre børns følelse. Vi redegør for reaktioner, samtidig med at vi sikrer barnets eget initiativ.

Vi skaber trygge børnemiljøer, med synlige voksne der stemningsætter situationen, vi har øje på tryghedsfølelsen, hos det enkelte barn. Børnene danner deres første erfaringer i at kunne færdes i det lille fællesskab dvs. basisgruppen og afprøver udøver senere deres sociale færdigheder i det store fællesskab. Børnene færdes i det lille og store fællesskab og på tværs af barnets køn og alder, ift. Hverdagens rutiner der mødes i en struktureret dag, mødes børn i større og mindre fællesskaber. Vi spiller mange typer af spil og har en spillekultur i huset, hvor turtagning er en faktor i læring, her øver vi at kunne lege med andre, rumme andres handlinger og udsætte egne behov.

Vi skaber rum og plads til, at vores børn gennem legen afprøver og danner egne erfaringer i den tidlige socialisering, legen ændrer sin form i forbindelse med børns nye erfaringer i legen med hinanden, vi genererer nye muligheder i legen, som understøtter deres egen mestring i legen. Vi leger med forskellige positioner i legen og skiftes til at være i centrum eller eks. Hvem der er hunden i familie-lege osv. Hvis det eks. i legen Tagfat bliver svært at blive fanget af de andre børn, kan en ny regel i legen være PAUSE og barnet skal nu se om de andre børn vil være en del i denne "forhandling".

Vi placerer os fysisk ift. de 3 læringsrum, hvor vi har forskellige positioner ift. Situationen. Vi er enten foran børnene og sporer barnets læring eller vi er ved siden af barnet og spejler og vejleder barnet eller vi kan gå bagved barnet og understøtte barnets socialisering efter behov. Barnets færden understøttes med et blik på situationen og barnets nærmeste udviklingszone.

Vi skaber kontinuerligt legesituationer, der danner et grundlag for fælles oplevelser i gruppen, gennem vores fælles oplevelse skabes der et engagement i blandt vores børn. Pædagogen støtter og guider barnet i sin involvering og i at se mulighederne i legen. Gennem legen med hinanden afprøves sociale spilleregler, på denne måde udvikles sociale kompetencer og børnene opbygger relationer og forståelse for hinanden eks. Gennem regellege. Pædagogens rolle er at sikre at børnene skiftes til at være i centrum eller sikre børn er en inkluderet del af deres holdlege. Nogle lege guides af pædagogerne med et udviklende mål for øje, den kan eks. ske ved at, vi forstørre børns perspektiver og dermed hjælpe til at skabe forståelse i en konflikt, støtte børn i at sige deres mening, tydeliggøre andres perspektiver. Vi skaber lege og situationer, hvor vi skal være i positioner for hinanden og overholde regler eks. lege som stå trolde, alle mine høns osv.

Hvis et barn gerne vil være selv og ikke deltage legaliseres barnets behov for pause og vi skaber en mere uforstyrret fysisk ramme. Vi hjælper barnet med at udtrykke det selv. Når et barn har svært ved at indgå i fællesskaber, tager vi barnet i hånden og skaber et mindre rum til barnet med genkendelige rammer. Vi har en pædagogisk bagdør når det bliver svært at indgå i fællesskabet med de andre børn, her tager vi gerne et andet barn med og bibeholder på denne måde relationen for barnet.

Forældre: Vi hjælper vores forældre med at skabe legeaftaler iblandt vores børn. Vi guider og fortæller vores forældre om deres barns sociale kompetencer i et ønske om at styrke barnets trivsel bedst muligt. Vi er dagligt opsøgende ift. samarbejdet i hverdagen såvel som på et forældremøde.

Nærmiljøet: Vi færdes i lokalmiljøet og bruger skolens arealer, besøger byens legepladser. Vi har traditionelt et krybbeleg i byens kirke. Vores børn besøger markerne i nærheden og ser på dyrene og årets gang, herunder høst på markerne. Vi kører med vores egen bus til museer, børnebesøg, legepladser, strande m.m. børnene lærer eks. at vi er stille på museum og kan være vilde i Ballonparken f.eks.

4.2 Social udvikling

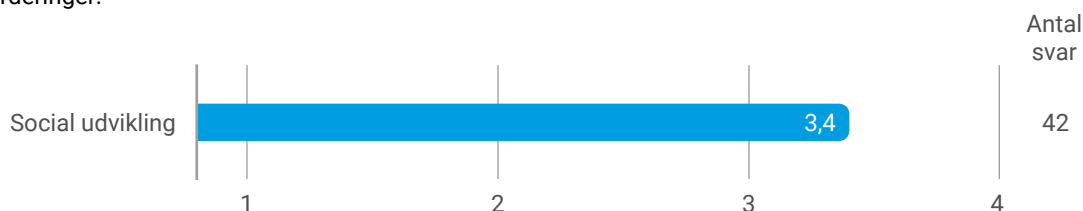
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Børnehaven Mælkevejen har en overordnet ramme med faste strukturer på dagene, her kalder vi dem, hverdagens rutiner. Vores rutiner er med til at understøtte barnets tilegnelse af færdigheder til, at kunne indgå i forskellige relationer eks. hverdagen rutiner hvor børn i spisesituationer opfordres til at hjælpe hinanden og sende fade og skåle mm. rundt. Vi ser dagens rutiner som et stillads for barnets fornemmelse af dagens gang som er med til at fremme barnets kendskab til de sammenhænge barnet indgår i. I løbet af dagen færdes barnet i større og mindre fællesskaber, hvor rutinerne skaber rammen og dagen og situationen, eks. Garderobe, håndhygiejne, legepladsen. Vi følger børns eksperimenter og lader deres trang til at undersøge verden gå foran er vi fremmer en undersøgende kultur, hvor børn også selv kan gå på opdagelse i naturen. Her er det ofte pædagogen, der juster sig og følger barnets initiativ og understøtter barnets nysgerrighed på sin verden. Børnene får lov til at udfolde og afprøve deres egen mestring med hinanden, uden de voksnes afbrydelse, feks. når pædagogen bevidst "træder tilbage fra legen og gør sig usynlig" og overlader initiativet til børnene selv, i deres aktiviteter, hverdagens rutiner, lader børn gå forrest og vise vej i trafikken med basisgruppen. Vi arbejder relationelt og ser relationen som værende afgørende for børns trivsel, udvikling og læring. I den tidlige socialisering ser vi, at venskaber styrkes ved eks. Små legegrupper, tiden til fordybelse, voksne der justerer sig til barnet, berøring bla. gennem børne massage. Vi ser pædagogens rolle som værende barnets legeambassadører, der skaber tilknytning mellem børns relationer og styrker relationen Pædagog barn imellem. Vores samspil skal være præget af omsorg, trykthed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod. Vi sikre en dag, hvor børnene indgår i en variation af aktivitet, der både taler til kroppen, sproget og de sociale relationer barnet. Gennem en interesse orienteret tilgang understøtter børns følelse af egen værdi og nysgerrighed på fællesskabet styrkes eks. Legen maskinstation, der udvikler sig og flere efterhånden indgår i legen. klippe et gevær og derefter gå på "jagt" med flere andre børn i forskellige aldre.

Vi sikrer, at alle børn dagligt føler sig set og hørt, de kan påvirke og forme indholdet af deres dag i det lille og i det store fællesskab i huset. Vi er opmærksomme på dialog træning med det enkelte barn i et ønske om, at fastholder samtalen over flere dialogiske vip, med et ønske om et møde med dialogisk træning og fordybelse i samtalen, dialogisk læsning m.m. Vi spejler og italesætter børns følelser, alle følelser er en del af os selv og den vi er. Vi finder tiden til at mærke følelsen og legaliserer den og samtidig arbejder vi med vores følelser i form og Moppe tema, her gives der værktøjer til håndtering af venskaber og et fokus på hvordan ser vi ud når vi er sure-glade eller kede af det i arbejder med dannelsen af livsduelighed. Vi arbejder ud fra barnets perspektiv og har vores børn med i planlægning, det kan være børns ideer der er indeholdt i udformning af eks. dele af et emnearbejde, hvor turen går hen, husets indretning, nye investeringer i legetøj m.m. Vi arbejder struktureret med demokrati i børnehøjde, i ønsket om øge børns medbestemmelse og personlige engagement i fællesskabet. Børns ideer gennemføres i et lille eller større fællesskab. Pædagogen har fokus på, at lave processer i børnegruppen der inviterer barnet til deltagelse i forskellige sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokratiet afprøves. Vi gør barnet opmærksom på barnets egen stemme når barnets demokratiske indflydelse bliver omsat til handling, for, at forstærke barnets læring og værdifølelse ind i fællesskabet.

Fra Intention til Handling leg/læring i mindre grupper, har som et formål at arbejde med fælles fokus, der kræver fordybelse og vedholdenhed. Vi arbejder struktureret med en SMITTE model, der har til hensigt, at børnene bliver mødt i deres nærmeste zone for udvikling. De danner sig deres erfaringer og lærer egne og gruppens muligheder at kende. Fokus er ikke et bestemt resultat der lægges op til men, at det i stedet er legende læring i nærmeste zone for udvikling med processens fælles fokus og fordybelse som er væsentlige for barnet.

Vi skærper i dialogen med vores forældre og aftaler målrettet pædagogisk indsats, såfremt et barn er udfordret eller ikke i trives. Vi går i dialog med vores forældre når det kan understøtte barnet chancelighed, her kan der opfordres til tidligere sengetider, mere tøj i garderoben, sundere madpakke, sprogstimulering m.m.

4.3 Kommunikation og sprog

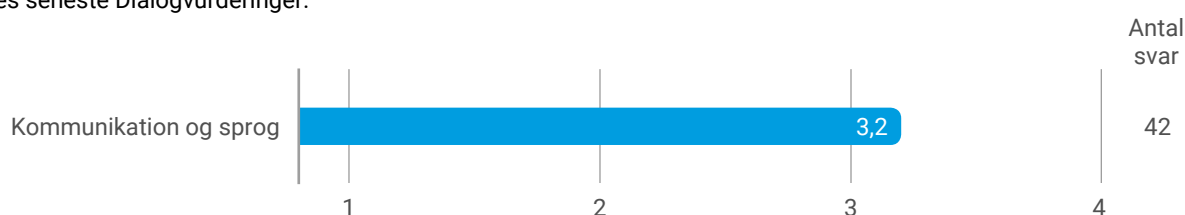
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I Mælkevejen arbejder vi målrettet på at vi sikrer at alle børn udvikler et sprog som gør dem i stand til at forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Vi er optagede af at se os selv som sproglige rollemodeller, der møder og guider alle børnene til at opbygge et større ordforråd og et mere nuanceret sprog så de bliver i stand til at udtrykke sig med deres egne ord og dermed blive styrket til at indgå i fællesskabet.

Vi er opmærksomme på at indrette et læringsmiljø, som inspirerer, styrker og understøtter det enkelte barns sprogtiltagelse. Vi har indrettet vores grupperum, med små afskærmet rum/stationer, som giver mulighed for ro og fordybelse i legen og med et særligt fokus på et sprog hjørne, som er indrettet med tal, bogstaver, farver, figurer og rim og remser på store tavler, et læringsmateriale som bruges flittigt både i vores samlinger med børnene og som løbende samtaleinspiration i løbet af dagen.

Vi har et bredt udvalg af både fag og skønlitteratur, der er frit tilgængelig for vores børn og som både bruges i vores projekter og tematiske emnearbejde som vi planlægger i Fra Intention Til Handling og som vi bruger i dialogisk læsning med børnene.

Nyeste tiltag er læse-leg, som er et redskab til at få sproget i spil i alle vores aktiviteter gennem hele dagen i et læringsmiljø, som understøtter børnenes brede læring indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Vi har fra børnene er 3 år en opmærksomhed på tilegnelsen af skriftsproget. Vi har et bredt udvalg af frit tilgængeligt papir og diverse skriveredskaber, som giver mulighed for at øve finmotorikken, tegne og lege med legeskrivning og få opmærksom samt en begyndende forståelse for skriftsproget. Skriftsprogsfokus forfølger vi også på vores ture ud af huset, hvor vi retter opmærksomheden på alle de skilte, husnumre, postkasser, nummerplader osv. som vi møder på vores vej og som giver os mulighed for at snakke om, lære og genkende tal og bogstaver samt få italesat hvad alle

bogstaver, tal og symboler betyder.

Vi arbejder med sprog løbende gennem dagen og er meget optaget af, at vi også i vores mange rutinesituationer indtænker sproget, som et vigtigt redskab til at børnene lærer at indgå i dialoger samt turtagning, så de lærer kunsten at skifte mellem tale og lytte position.

Vi laver sprogvurdering på alle treårige og re-tester efter 1/2 år, hvis det skønnes nødvendigt. Vi tester også de kommende skolebørn ca. et 1/2 år før skolestart, så vi får så bredt og nuanceret af et billede af det enkeltes barns sprogkompetencer. Det giver os mulighed for at arbejde målrettet med barnets sprog og giver så bredt et billede videre til skolen.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

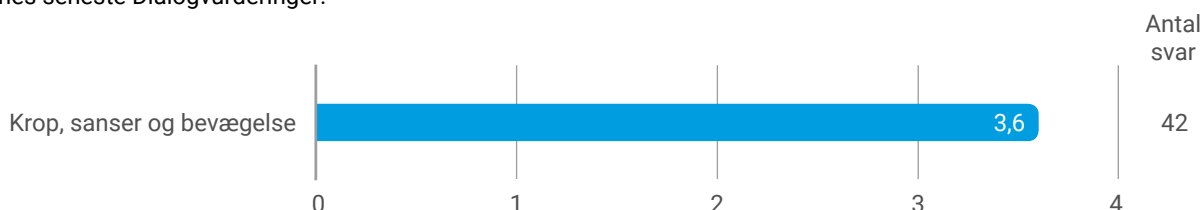
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi skaber en foranderlig dag med en variation af fysiske aktiviteter og vi justerer os i forhold til vores børns signaler og behov. Hverdagens struktur og rutiner giver muligheden for bevægelse i form af spontane og planlagte aktiviteter. Fra Intention Til Handling sikrer en struktureret og reflektiv tilgang til vores arbejde med kroppen og de fysiske aktiviteter i mindre børnegrupper. Børnenes idéer er en væsentlig del, af det som kan ske i rummet. På samme tid ser vi børnenes erfaringer, der gerne må påvirke vores udvikling af bevægelseslegen og det vi udvikler det til. Vi skaber nemt mere gulvplads i lokalet, ved at flytte møblerne, sådan at der god mulighed for at udfolde sig eller afspænde på gulvet efter høj kropslig aktivitet f.eks. bevægelse, dans m.m.

Vi skaber rum til yoga, fordybelse og afslapning hvor vi her læser bøger, hviler og giver kroppen mulighed for

forfølelsen af at mærke egen krop og behov. I bevægelseslege har møblerne ofte flere funktioner f.eks. vores borde og stole bliver til forhindringer, som vi kan kravle op på og hoppe ned fra. Vi har en faglig opmærksomhed på, at flere sanser stimuleres såsom muskel-led-sansen og labyrintsansen i lege og aktiviteter. Vi ser på hvad vores fysiske rum kræver af indretning med mange anvendelsesmuligheder og vores møbler kan skubbes til side hvis gulvet skal inddrages til bevægelsesleg, dans eller et NUSSA forløb med en mindre børnegruppe

Hverdagens rutiner som af- og påklædning, toiletbesøg, spisning f.eks. pille en appelsin, drikke af engen kop kalder på barnets fin- og grovmotoriske balance. Barnet øver sig ved, at og udvikle en selvhjulpenhed indenfor sin nærmeste udviklingszone. Vi har kreative aktiviteter hvor vi tegner, klipper, maler og laver perler m.m. Vores børn kan tilgå denne form for aktiviteter i løbet, af deres dag. De finmotoriske aktiviteter stimulerer også børnenes øje-hånd-koordination. Vi bruger legen og den organiserede leg f.eks. fangeleg, ståtrold, stratego eller "Alle mine høns" til at have fokus på glæden ved at bruge kroppen og samtidig stimulerer grundmotorikken og muskelhukommelsen.

Vi anvender iPad kombineret med TV med mulighed for bevægelse ift. et virtuelt medie. Der findes mange apps, der understøtter de motoriske grundbevægelser og flere børn efterlyser denne form for gymnastik. Vi er ansvarlige for stemningen i rummet og anvender gerne sanglege med bevægelse eller musik som "Jeg fik mig over sø og land eller Hoved, skulder, knæ og tå" og stimulerer koncentration og muskelhukommelsen.

Legepladsen vendt mod nord er en stor legeplads med mange fysiske udfoldelsesmuligheder. Legepladsen har forskelligt underlag af jord, græs, sand, blade og fliser kombineret med stisystemer mellem træerne og større græsarealer. De mange stisystemer giver gode muligheder ift. at cykle på vores forskellige cykler og køretøjer, hvor det er grovmotorik og øje-hånd koordination der udvikles. Der er mange klatretæer og buske med rum til at kunne gemme sig. Legepladsens kuperede areal med f.eks. bakkerne bliver inddraget i mange aktiviteter, f.eks. når vi løber, triller og cykler. Vores legeplads indeholder gynger, en karrusel, et klatretårn med rutsjebane, hængekøjer, legehuse og der er rig mulighed for at træne både grovmotorikken og den vestibulære sans.

Vi er opmærksom på årstidens skiften og de udfoldelsesmuligheder, der er indeholdt i årstiderne. Vinteren giver mulighed for at lege med sne, sjap, regnvej, sol, blæst m.m. Legepladsen rummer materialer til at konstruere med f.eks. byggebrædder, klodser og bildæk. Børnehaven har flere sandkasser og et jordhul hvor der kan graves og eksperimenteres med forskellige materialer m.m.

Skolens faciliteter

Vi benytter skolens gymnastiksal ugentlig og redskaberne anvendes til mange af vores aktiviteter. Vi kan benytte Idræt centerets udearealer bl.a. legeplads med stor hoppepude. Vi kan samtidig benytte skolens økobase, hvor der er skov og kuperet terræn samt et hav af muligheder for fysisk udfoldelse.

Busture #vi er i naturen/kulturen - oplever med kroppen i bevægelse.

Børnehaven Mælkevejen har en bus, som vi deler med andre institutioner i den vestlige del af Varde kommune. Bussen giver bl.a. mulighed for fælles ture til skov og strand.

Vuggestuen indendørs:

Hverdagens rutiner som af og påklædning, spise, vaske hænder stimulerer bl.a. følesansen og grov- og finmotorikken.

Vi indretter det fysiske rum med muligheder for bevægelse på f.eks. en skrå rampe, en større madras på gulvet, bord og stole, der kan kravles og hoppe på med henblik på de primære sanser. Børnene kan anvende vippe, gyng og snurretoppe i rummet hvor vi har base og få styrket deres vestibulære sans. Vi stimulerer følesansen med aktiviteter som modellervoks, kartoffelmel med vand m.m. Vi har i vores samvær med børnene en opmærksomhed på at der er pædagogerne, der stemningssætter rummet og vi har mange stunder med musik til bevægelse, dans og afspænding efter aktiviteter med rolig musik. Vi anvender sanglege med bevægelse og fagter og her er fokus på, at det styrker vores børn grundmotorik, vi lave kravle, krybe, trille, gå og hoppe. Her fremmer vi fortroligheden med egen krop. Vi har vores sansekuffert med bløde, hårde, ru ting hvor vi her øver at føle og se.

Vuggestuens Legeplads.

Legepladsen har træer med mulighed for at klatre op og buske hvor vi kan gemme os (Grov- og finmotorik, øje-hånd koordination).

Legepladsens er kuperet i sin form og med en lille bakke. Arealet er med forskelligt underlag såsom sand, jord, græs, fliser, blade. Vi har forskellige køretøjer som løbicykler, traktorer, trækvogne, der alle understøtter grov- og finmotorisk træning. Legepladsen har en gyng til det mindre barn og en social gyng lavet af dæk hvor flere kan gyng ad gange. Der er en rutsjebane og mini Tarzanbane, der er stimulerende for grovmotorikken og vestibulær-sansen. Vuggestuen har en sandkasse hvor vi her kan grave, dække os til, have hænder i vand, sand og mudder.

4.5 Natur, udeliv og science

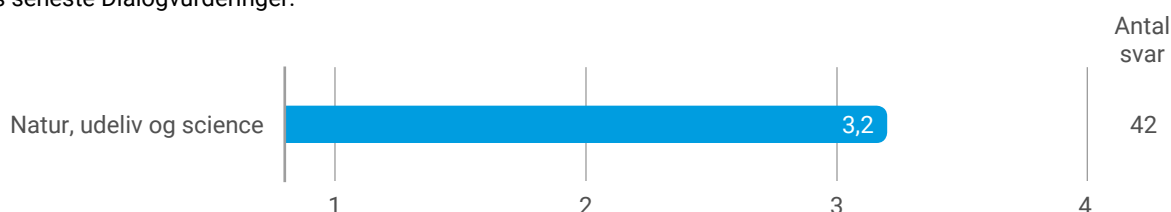
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi giver alle børn mulighed for at eksperimentere og udforske i og med naturen. Dette sker bl.a. på vores store legeplads, hvor der findes mange typer, af planter og træer, der påvirker alle vores sanser og skaber forskellige indtryk i løbet af året. Der findes både spiselige planter og træer med frugt hvilket tiltrækker mange insekter og andet spændende dyreliv. Dette vækker børnenes nysgerrighed for naturen og hvad vi kan bruge den til, samtidig skaber vores legeplads, et læringsrum, hvor vi bl.a. kan udforske og undres omkring insekter og deres vigtige rolle i vores natur.

Vores planter og træer bliver brugt til mange forskellige ting. Vi benytter f.eks. vores spiselige planter fra legepladsen, når der laves mad på bål og vores jordbærplanter skaber læring, når vi sammen med børnene følger plantens udvikling fra blomst til bær. De mange træer og buske rundt omkring på legepladsen skaber gode muligheder, for at børnene kan styrkes følelsesmæssigt, kropsligt og kognitivt. Træer, buske, nedfaldne grene og lign. bliver flittigt brugt af børnene, til at klatre, bygge og skabe nye rum på legepladsen, der er tilpasset den specifikke leg.

Vi bruger vores nærmiljø så ofte som muligt. Vi ligger placeret med kort afstand til strand og vand, hvor naturen virkelig kan sanses, men vi er også tæt på skov og eng, med vandløb og marker. Her er der mulighed, for at følge årets gang f.eks. i landbruget. Der er plads til at eksperimentere, med de forskellige naturelementer, dette kunne f.eks. være med vand, hvor børnene kan smide en gren i vandløbet og følge dens rejse. Børnenes nysgerrighed bliver understøttet af dialog, hypoteser og science.

Naturen og udelivet er en del af vores hverdag og vi er i naturen så ofte som muligt. Vi bruger legepladsen og nærmiljøet som en forlængelse af husets læringsrum. I vores værksted bliver naturmaterialer brugt til at skabe biler, både, nøgle-holder og andet. Samtidig har vi skabt rum til, at der kan eksperimenteres med teknologi i form af gammel

teknik der skilles, samles og bruges til nye idéer og lege. Her får børnenes nysgerrighed og interesse lov til at fylde og vi undres og undersøger sammen med børnene.

Vi bestræber os på at skabe meningsfulde læringsrum på vores legeplads, hvor der er plads til at bruge alle sanser og mulighed for fordybelse i leg og læring. Derfor gentænkes legepladsens opbygning og formål ofte både i personalegruppen, men også med børnene. Vi møder børnene i deres ideer, vi undersøger og bliver klogere på vores natur og dens muligheder, sammen med børnene.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

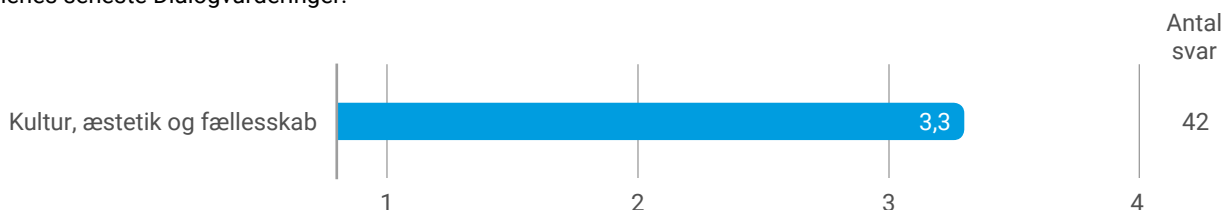
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi indretter læringsmiljøer, der danner rum for æstetiske oplevelser med kreative værksteder og med et ønske om at børn fortolker egne og andres erfaringer og drømme. Vi har en fysisk ramme, der tilbyder daglige aktiviteter som børnene selv kan opsøge, baseret på motivation med kreative materialer, instrumenter, konstruktionslegetøj eller lignende er tilgængelig. Vi ønsker at fremme tryghedens og glæden i arbejdet med kultur og vores børn kan frit eksperimentere med form og indhold samt møde nye sider af sig selv og deres forståelse af omverden. Vi har en aktiv tilgang til formidling af kulturelle emner og skaber rum for alle børn.

Vi har et pædagogisk læringsmiljø, med demokratiske processer i såvel det lille, som i det store fællesskab hvor vi giver alle børn mulighed for deltagelse. Vores børn danner et billede af sig selv, som en aktiv del af fællesskabet i en læring om forståelse for egne og andres værdier og f.eks. fællesskabet bliver en større del af vores hverdag, når børnene opfordres til at kunne hjælpe hinanden med f.eks. lynlåsen eller hjælpe med noget i madpakken, som skal pakkes ud.

Pædagoger planlægger aktiviteter med rum til at lege og være i en "deltagelseskultur", hvor vi tager udgangspunkt barnet selv og i fællesskab skal pædagogen justere og forme praksisfeltet til at udvikle og forme et kontinuerligt arbejdet med børneperspektivet. Æstetikken i børnehaven ses b.la. når der bliver plantet, sået og smagt på det efterfølgende.

De pædagogiske værkstederne fremmer vores børns lyst til at eksperimentere med sig selv og med adgang til en bred vifte af materialer og udformninger med deres udtryk. Vi har fokus på, at det skal være sjovt og give mening for børnene at opleve og skabe kulturelle udtryk. Processen og erfaringsdannelser er omdrejningspunktet og vigtigere end et rigtigt produkt. Vi understøtter en skabende, eksperimenterende og udforskende tilgang til aktiviteter i det daglige f.eks. ved at bruge ting omvendt og følge sjove/skøre idéer m.m. Vores børn kommer i kontakt med og oplever kunst og kultur og det ses som en væsentlig inspiration til, at kunne være et skabende barn. Vi har planlagte og målrettede aktiviteter hvor børnene møder forskellige kunstneriske udtryksformer som musik, litteratur, film, teater, arkitektur osv. Vi besøger f.eks. museer, biblioteker og teater forestillinger, med udøvende kunstnere f.eks. musikere, skuespillere, forfattere eller billedkunstnere. Vi skaber kulturelle aktiviteter, der er integreret i den daglige praksis, det kan f.eks. være at læse, fortælle historier, synge eller lytte til musik.

Vi præsenterer vores børn for andres børns kulturelle udtryksformer/værdier og lærer om kulturelle baggrunde. Vi sætter forskelligheden i centrum – fx sprog, vaner og familieforhold samt levevilkår. Vi interesserer os for oplevelser og f.eks. højtider, litteratur, aktiviteter med udgangspunkt i mødet med andre kulturers sprog, madkultur, højtider, dans, musik mv. I den ældste gruppe laves hvert år et krybbespil, som opføres i kirken. Både familie, venner og børnehavens personale inviteres til at se krybbespillet.

Vi introducerer digitale medier og medieplatforme og sikrer adgang til varierede former, ved at præsentere børnene for en bred vifte af kulturelle udtryksformer og vi sikrer, at alle børn opnår en vis kulturel erfaringsramme. Aktiviteter hvor børnene har mulighed for at bruge digitale medier som fælles social aktivitet, f.eks. ved at de filmer hinanden med en tablet og tager billeder, kommunikerer m.m.

Vi planlægger forløb til mindre børnegrupper og vælger et fokusområde som de målretter deres nærmeste zone for udvikling, dette sker b.la. struktureret i Fra Intention Til Handling. Vi inddrager børnene i planlægningen og evalueringen af selve forløbet. Vi har fokus på at understøtte relationen i ønsket om at fremme indlæring og lader børn fremlægge og fortælle deres oplevelser i den lille gruppe. Vores oplevelse formidles i forældredokumentation samtidig med at vores lokaler afspejler vores aktiviteter og oplevelser.

Vuggestue - Hulen

Det kulturelle, æstetiske og fællesskabet bliver styrket gennem vores hverdag herunder vores kuffert-tid.

Kufferttiden i vuggestuen kan f.eks. Være sange, hvor det enkelte barn får lov at vælge en ting fra kufferten.

Fællesskabet kommer også til udtryk når vi går på ture ned til de lokale køer, hvor de fodres.

Det æstetiske kommer til udtryk i vores strukturerede hverdag, hvor vi både spiser sammen, formiddage på legepladsen og når barnet skal have skiftet ble, hvor der ydes omsorg og nærvær.

Fælles for vuggestue og børnehave, er den tætte dialog med forældrene i hverdagene samt "spise-sammen"-dag, hvor forældre kommer forbi til hyggestund i vuggestuen. I børnehaven kommer hver familie kommer med aftensmad og der kan smages af de forskellige retter, familierne imellem.

5 UDVIKLINGSPLANER

Nr. Nebel Børnehave 0-5 År - Mælkevejen har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.